

Press och information

Europeiska unionens domstol
PRESSMEDDELANDE nr 211/21
Luxemburg, den 25 november 2021

Dom i mål C-289/20
IB (En makes hemvist – Äktenskapsskillnad)

Domstols behörighet att pröva en ansökan om äktenskapsskillnad: EU-domstolen preciserar innebörden och räckvidden av begreppet en makes hemvist

Ett sådant begrepp innebär att en make, även om han eller hon delar sitt liv mellan två medlemsstater, endast kan ha en enda hemvist

IB, som är fransk medborgare, och FA, som är irländsk medborgare, gifte sig i Irland år 1994. De har tre numera myndiga barn. År 2018 ansökte IB om äktenskapsskillnad vid Tribunal de grande instance de Paris (Förstainstansdomstolen i Paris, Frankrike). Sedan denna domstol förklarat sig sakna territoriell behörighet att pröva ansökan om äktenskapsskillnad, överklagade IB till Cour d'appel de Paris (Appellationsdomstolen i Paris, Frankrike). Denna domstol ska pröva huruvida Tribunal de grande instance de Paris är behörig att avgöra ansökan mot bakgrund av IB:s hemvist, i enlighet med Bruxelles IIa-förordningen.¹ Nämnda domstol har bland annat påpekat att det finns en rad omständigheter som är kännetecknande för IB:s personliga och familjemässiga band till Irland där han levt med sin hustru och sina barn sedan år 1999. Samma domstol har emellertid även påpekat att IB har åkt tillbaka till Frankrike varje vecka under flera år, där han etablerat centrum för sina professionella intressen. Nämnda domstol anser således att IB i praktiken hade två bostadsorter, det vill säga en yrkesrelaterad bosättning i Frankrike under veckorna och en annan hos sin maka och sina barn i Irland resten av tiden.

Det är mot denna bakgrund som Cour d'appel de Paris har vänt sig till EU-domstolen för att få hjälp att fastställa vilka domstolar som är behöriga att pröva ansökan om äktenskapsskillnad mellan IB och FA enligt artikel 3.1 a i Bryssel IIa-förordningen. Den hänskjutande domstolen vill särskilt få klarhet i huruvida en make som delar sitt liv mellan två medlemsstater kan ha hemvist i båda dessa medlemsstater, med följd att domstolarna i båda medlemsstaterna är behöriga att pröva en ansökan om äktenskapsskillnad.

I sin dom preciserar domstolen begreppet en makes "hemvist" och slår fast att en make, även om han eller hon delar sitt liv mellan två medlemsstater, endast kan ha en enda hemvist i den mening som avses i artikel 3.1 a i Bryssel IIa-förordningen.

Domstolens bedömning

I avsaknad av en definition av begreppet "hemvist" i Bryssel IIa-förordningen eller någon uttrycklig hänvisning till medlemsstaternas rättsordningar i detta avseende, anser domstolen att detta begrepp ska ges en självständig och enhetlig tolkning. Domstolen påpekar bland annat att en person varken enligt artikel 3.1 a i Bryssel IIa-förordningen eller enligt andra bestämmelser i förordningen anses kunna ha flera hemvister eller hemvist på flera platser samtidigt. Att godta att en make samtidigt kan ha hemvist i flera medlemsstater skulle skada i synnerhet rättssäkerheten genom att öka svårigheterna att i förväg avgöra vilka domstolar som kan besluta om upplösning av äktenskapet och genom att göra det svårare för den domstol där talan väckts att pröva sin egen behörighet.

¹ Rådets förordning (EG) nr 2201/2003 av den 27 november 2003 om domstols behörighet och om erkännande och verkställighet av domar i äktenskapsmål och mål om föräldraansvar samt om upphävande av förordning (EG) nr 1347/2000 (EUT L 338, 2003, s. 1).

Vidare anser domstolen, med stöd av sin praxis avseende ett barns hemvist,² att begreppet hemvist, vid fastställandet av behörigheten i fråga om upplösning av äktenskap, i princip kännetecknas av två omständigheter, nämligen dels den berördes vilja att etablera ett varaktigt centrum för sina intressen på en viss plats, dels en närvaro som är tillräckligt stadigvarande i den berörda medlemsstaten.

En make som i egenskap av sökande åberopar den behörighetsgrund som föreskrivs i artikel 3.1 a i Bryssel IIa-förordningen måste således nödvändigtvis ha överfört sin hemvist till en annan medlemsstat än den där makarna tidigare hade gemensam hemvist och därmed dels ha gett uttryck för en vilja att etablera ett varaktigt centrum för sina intressen i denna andra medlemsstat, dels ha visat att hans närvaro i denna medlemsstat är tillräckligt stadigvarande.

Domstolen klargör i detta sammanhang de särskilda omständigheter som kringgärdar fastställandet av en makes hemvist. När en make beslutar att bosätta sig i en annan medlemsstat på grund av en kris i äktenskapet, står det nämnda make fritt att behålla ett visst antal sociala och familjemässiga band i den medlemsstat där paret tidigare hade hemvist. En vuxens omgivning är dessutom mer varierad än ett barns och består av ett betydligt större spektrum av aktiviteter liksom av en rad olika intressen. Det kan inte krävas att dessa intressen ska vara koncentrerade till en enda medlemsstat.

Mot bakgrund av dessa överväganden drar domstolen slutsatsen att även om en make samtidigt kan ha flera bostadsorter, kan maken vid en viss tidpunkt endast ha en enda hemvist i den mening som avses i artikel 3.1 a i Bryssel IIa-förordningen. När en make delar sitt liv mellan två medlemsstater är endast domstolarna i den medlemsstat där denna hemvist är belägen behöriga att pröva en ansökan om upplösning av äktenskapet. Det ankommer på den hänskjutande domstolen att mot bakgrund av samtliga faktiska omständigheter i det enskilda fallet pröva huruvida den medlemsstat där domstolen i fråga är belägen motsvarar den plats där sökanden har sin hemvist, i den mening som avses i artikel 3.1 a i Bryssel IIa-förordningen.

PÅPEKANDE: Begäran om förhandsavgörande gör det möjligt för domstolarna i medlemsstaterna att, i ett mål som pågår vid dem, vända sig till EU-domstolen med frågor om tolkningen av unionsrätten eller om giltigheten av en unionsrättsakt. Domstolen avgör inte målet vid den nationella domstolen. Det är den nationella domstolen som ska avgöra målet i enlighet med EU-domstolens avgörande. Detta avgörande är på samma sätt bindande för de övriga nationella domstolar där en liknande fråga uppkommer.

Detta är en icke-officiell handling avsedd för massmedia och den är inte bindande för domstolen.

Domen i [fulltext](#) publiceras på webbplatsen CURIA dagen för avkunnandet.

Kontaktperson för press: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

² Se, bland annat, dom av den 28 juni 2018, HR, [C-512/17](#).